

ČESKÝ JAZYK

pro žáky 9. tříd základní školy

Jméno a příjmení žáka: _____

Třída: _____

Při řešení úloh v testu se řiďte těmito pokyny:

- pro vyznačování vybraných odpovědí používejte měkkou tužku – vygumováním budete moci později případně svou odpověď změnit
- odpovědi vyznačujte zřetelným zakroužkováním
- nejprve si prohlédněte rychle celý test a začněte řešit nejdříve úlohy, které ti připadají nejjednodušší
- neztrácejte čas u úlohy, se kterou si nevíte rady víc než 5 minut – pokud ti zbude čas, vrať se k ní na konci testu
- v posledních pěti minutách si prohlédněte zbylé úlohy a z nich opět zkus vyřešit ty, které ti připadají nejjednodušší.

1.

Doplňte obě správné koncovky sloves ve větě:

Děvčata příběhl- ze školy a chlapci je vítal- .

- (A) -a, -i
(B) -i, -i
(C) -y, -y
(D) -y, -i

2.

Kolik pravopisných chyb je v následujícím textu?

Lidé mývají rádi úplněk, i když nevědí proč. Zvedají hlavy k večernímu neby a říkají, že je nějak neobvykle krásně. Povídají si také, že měsíček svítí jako rybí oko nebo že se třpítí jako stříbro. Nikoho nenapadne, že se měsíc musí taky někdy vykoupat, aby bil lesklí a zářiví.

- (A) 6
(B) 7
(C) 8
(D) 9

3.

Rozhodněte, která věta je napsaná správně (bez chyby):

- (A) Pane zástupče!
(B) Stůl se dvěma nohami?
(C) V pytly bylo plno obilí.
(D) Mluvila o probdělých nocech.

4.

Určete slovní druh u slova *okolo* ve větě:

Všude okolo viděl tu nádheru.

- (A) přídavné jméno
(B) sloveso
(C) příslovce
(D) předložka

5.

Do jaké skupiny jazyků patří angličtina?

- (A) do románských jazyků
(B) do germánských jazyků
(C) do anglických jazyků
(D) do severských jazyků

6.

Které z následujících slov je jednoznačné?

- (A) Praha
(B) oko
(C) pole
(D) olej

7.

Určete druh věty:

Kdyby jen už přišel.

- (A) oznamovací věta
(B) přací věta
(C) zvolací věta
(D) podmiňovací věta

8.

Určete větný člen slova *boje* ve větě:

Havel se stal pro svět symbolem boje za pravdu.

- (A) předmět
(B) doplněk
(C) přívlastek shodný
(D) přívlastek neshodný

9.

Určete druh věty vedlejší v souvětí:

Chodím do školy, abych rozšířil své vědomosti.

- (A) příslovečná způsobová
- (B) předmětná
- (C) příslovečná účelová
- (D) přívlastková

10.

Určete poměr mezi členy několikanásobného větného členu ve větě:

Byla to práce nejen dobrá, nýbrž i záslužná.

- (A) slučovací
- (B) odporovací
- (C) příčinný
- (D) stupňovací

11.

Z kolika vět se skládá následující souvětí?

Když se otec pozdě na podzim vrátil domů, vrhal se zpravidla na dřívá a štípal v kolně polena, dokud ho z ní mrazy nevyhnaly.

- (A) 6
- (B) 5
- (C) 4
- (D) 3

12.

ŽIVOTOPIS LUCIE PROCHÁZKOVÉ

1. Narodila jsem se 6. června 1984 v Brně, nyní bydlím v Praze.
2. Můj otec Jaromír Procházka je lékař, moje matka Dana Procházková pracuje jako účetní.
3. Mám bratra Marečka, který je ještě malý, chodí teprve do mateřské školy.
4. Nyní navštěvuji 9. ročník základní školy.
5. Po celou dobu školní docházky prospívám s průměrem 1,2–1,4.
6. V roce 1998 jsem se zúčastnila městského kola matematické olympiády a ke svému nemalému překvapení jsem si vybojovala 2. místo.
7. Zajímám se též o studium cizích jazyků, učím se angličtinu, němčinu a italštinu.
8. Věnuji se také sportu, závodně plavu za TJ Vyšehrad.
9. Ve volném čase pracuji s dětmi, vedu turistický oddíl Cesta, který působí při Domě dětí a mládeže v Praze 2.
10. Můj zdravotní stav je dobrý.
11. Po studiu na gymnáziu bych se chtěla zabývat geologií.

Které věty jsou pro životopis nevhodně formulovány?

- (A) věta 5
- (B) věty 3 a 6
- (C) věty 8 a 9
- (D) vět 1 a 11

13.

Ve které ukázce se jedná o charakteristiku nepřímou?

- (A) Vypadá, že se dovede hned skamarádit. S holkama si pořád o něčem vykládá, kluků se na leccos vyptává. Asi se vyzná ve všem. Pořád musí být v pohybu a stále je samá legrace.
- (B) Naše babička je vždycky velmi starostlivá, každý ví, že je pohostinná a obětavá, vážíme si její trpělivosti a vstřícnosti.
- (C) Náš soused je vznětlivý pán, často je i škodolibý a nesnášenlivý, myslím, že je také velmi neústupný. Oceňuji ale to, že dokáže být i přímý a důsledný.
- (D) Můj budoucí muž by měl být hodný, trpělivý, něžný, spolehlivý, zodpovědný, pracovitý, společenský a optimistický.

14.

Které hlavní kompoziční části musí obsahovat vypravování?

- (A) uvedení do problému – zamyšlení nad smyslem příběhu – děj – závěr
- (B) expozice (otevření příběhu) – zápletka – rozvíjení zápletky – rozuzlení
- (C) expozice (otevření příběhu) – popis celku – zaměření na detaily – dokončení příběhu – závěr
- (D) úvod – gradace příběhu – konflikt – usmíření

15.

Který prostředek obvykle nejvýznamněji oživuje vypravování?

- (A) přímá řeč
- (B) citově zabarvená slova
- (C) ustálená slovní spojení
- (D) zajímavé členění textu

16.

Pouze jedno české přísloví je uvedeno správně. Které?

- (A) Kdo chce psa bít, musí mít bič.
- (B) Kdo rychle dává, rychle nabývá.
- (C) Neštěstí nechodí po horách, ale po dolách.
- (D) Nač stahovat kalhoty, když brod je ještě daleko.

17.

Pouze jedno české rčení **neoznačuje** smutného člověka. Které?

- (A) Chodí jako bludná duše.
- (B) Kouká jako poslední groš v pytlíku.
- (C) Chodí ode zdi ke zdi.
- (D) Stojí jako hromádka neštěstí.

18.

Které slovo se nejlépe blíží významu slova *jinyj*?

- (A) rozdílný
- (B) cizí
- (C) výjimečný
- (D) zvláštní

TEXT K ÚLOHÁM 19 AŽ 21

Korfu leží u albánského a řeckého pobřeží jak dlouhá, rezem prolezlá turecká šavle. Jílec té šavle tvoří hornatá oblast ostrova, která je z většiny pustá a kamenitá, se strmými skalnatými útesy, kolem nichž poletují drozdi a sokoli. V údolích tohoto hornatého kraje však bohatě prýští z červených a zlatých skal voda a rozkládají se tu mandlovníkové a ořechové háje, které vrhají stín chladný jak studna, i husté šiky kopím podobných cypřišů a fíkovníků se stříbrnými kmeny a listy velkými jak mísy. Čepel šavle je ukována z vlnitých zelenostříbrných příkrývek obrovských olivových stromů, o nichž se říká, že jsou i pět set let staré, a každá z nich má svou vlastní jedinečnou podobu se svým příhrblým pakostnicovým tvarem a s kmenem proděravělým nesčetnými otvory jak pemza. (...)

19.

Odkud je pravděpodobně převzat úryvek?

- (A) z reklamního letáku
- (B) ze zprávy o pobytu na Korfu
- (C) ze subjektivně zabarveného popisu
- (D) z odborného popisu v učebnici zeměpisu

20.

Která informace je přímo obsažena v textu?

- (A) Na Korfu je starobylá kultura.
- (B) V hornatých oblastech je velké teplo.
- (C) Na ostrově se lisuje olivový olej.
- (D) Fíkovníky mají velké listy.

21.

Které slovo je významově nejbliže slovu *prýští*?

- (A) tryská
- (B) bublá
- (C) teče
- (D) prosakuje

22.

Tvořil v 1. polovině 20. století, zemřel v Praze v roce 1938. Zabýval se žurnalistikou, překlady, tvorbou dramatických textů, psal povídky i romány. Rád cestoval a fotografoval, miloval přírodu. Proslul jako autor fejetonů – sloupků a četných reportáží. Ve svých prózách často řešil otázku technického pokroku a jeho zneužití člověkem. Byl důsledným zastáncem míru a humanismu. Jeho divadelní hra Věc Makropulos byla zhudebněna Leošem Janáčkem.

O kom se v textu hovoří?

- (A) o Karlu Čapkovi
- (B) o Vladislavu Vančurovi
- (C) o Josefu Škvoreckém
- (D) o Ivanu Olbrachtovi

23.**(ÚRYVEK)**

CHORUS: Dva rody, stejně staroslavné oba –
jsme v krásné Veroně – svůj dávný hněv
zas ženou na nůž a zas občanova
v občanských rebeliích teče krev.
Dva milující, pod nešťastnou hvězdou
z těch rodů narození, rodičům
smír vykupují křížovou cestou:
svou smrtí usmiřují s domem dům.

Ze které divadelní hry je úryvek?

- (A) William Shakespeare: Othello
- (B) Molière: Lakomec
- (C) William Shakespeare: Romeo a Julie
- (D) Josef Kajetán Tyl: Strakonický dudák

24.

Jak se jmenovalo divadlo, ve kterém působili Jan Werich a Jiří Voskovec?

- (A) Divadlo V + W
- (B) Semafor
- (C) Divadlo Jaroslava Ježka
- (D) Osvobozené divadlo

25.

Jakou práci vykonává v divadle režisér?

- (A) Řídí nastudování divadelní hry, je zodpovědný za uměleckou úroveň představení.
- (B) Sestavuje repertoár divadla, ovlivňuje žánrovou a autorskou skladbu představení.
- (C) Je zodpovědný za ekonomickou stránku představení.
- (D) Navrhne výtvarné řešení scén jednotlivých představení.

TEXT K ÚLOHÁM 26 A 27

JAN NERUDA

Věřte, že také hvězdičky
mnoho, ba mnoho bolí,
každá si s námi naříká
slzavé na oudolí.

Mají svou drsnou lopotu,
točí se, běží, svítí,
stotisíc mil vám přeběhnou
_____.

Do únavy se lopotí,
trýzní svá zlatá těla,
kosmický prach si stírají
ze vznešeného čela.

26.

Ve druhé sloce není uveden poslední verš (místo je označeno _____). Podle výstavby básně a jejího smyslu vyberte ten verš, který Jan Neruda skutečně napsal:

- (A) aby byly první
- (B) pro kousek živobyті
- (C) pro kousek sladkého usínání
- (D) pro úsměv měsíce

27.

Který umělecký prostředek Jan Neruda v textu výrazně využil?

- (A) básnické přirovnání
- (B) kontrast
- (C) personifikaci
- (D) řečnické otázky

28.

Jan Neruda prosazoval v českých novinách jeden literární žánr. Který?

- (A) inzerát
- (B) epigram
- (C) sportovní reportáž
- (D) fejeton

29.

Kterou prozaickou knihu napsal Jan Neruda?

- (A) Povídky z jedné kapsy
- (B) V zámku a v podzámčí
- (C) Prima sezóna
- (D) Povídky malostranské

30.

Která z charakteristik balady je správná?

- (A) Je to lidová píseň, která využívá pohádkové motivy a má napínavý děj, který vychází ze skutečnosti.
- (B) Lyrickoepická báseň s pochmurným dějem a tragickým koncem; má rychlý spád, často využívá dialogy.
- (C) Milostná báseň o nešťastné lásce, většinou se uplatňuje zajímavý refrén a podrobné líčení přírody.
- (D) Krátká satirická lyrickoepická báseň s pochmurným dějem a často s optimistickým závěrem.

31.

Který český spisovatel patří k nejznámějším autorům balad?

- (A) František Hrubín
- (B) Jaroslav Seifert
- (C) Karel Hynek Mácha
- (D) Karel Jaromír Erben

TEXT K ÚLOHÁM 32 A 33

PES A KUS MASA

Pes s kusem masa v tlamě
kráčel přes lávku
a spatřil ve vodě pod sebou
psa s kusem masa v tlamě
a chtěl mu jej vyrvat.
Ale jak otevřel tlamu,
vypadlo mu jeho vlastní maso
a zmizelo v proudu i s cizím.

32.

Rozhodněte, jak text pokračuje:

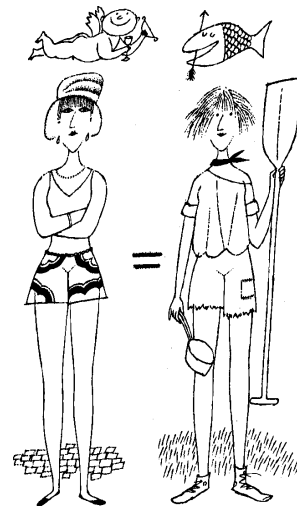
- (A) Hloupost a pýcha rostou na jednom stromě.
Koho štěstí hladí, toho rádo zradí.
- (B) Kdo nemá rozum,
u jiného jej nenalezne.
- (C) Na cizí koláč oči nevyvaluj.
Kdo stojí o cizí, přichází o své.
- (D) Veliká pýcha – malý pán.
Nenadýmej se, abys neprask.

33.

Který literární žánr text představuje?

- (A) pohádku
- (B) bajku
- (C) báji
- (D) povídku

34.

Kdo je autorem ilustrace?

- (A) Adolf Born
- (B) Josef Čapek
- (C) Jiří Trnka
- (D) Miloš Macourek